

Cauza 18/84
Comisia Comunităților Europene
împotriva
Republicii Franceze
„Avantaje fiscale pentru presă”

HOTĂRÂREA CURȚII
7 MAI 1985*

În cauza 18/84,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnul Jacques Delmoly, membru al Serviciului său Juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Georges Kremlis, membru al Serviciului său Juridic, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

reclamantă,

împotriva

Republicii Franceze, reprezentată, pentru procedura scrisă, de către domnul François Renouard, director adjunct al Direcției juridice a Ministerului Afacerilor Externe și, pentru procedura orală, de către domnul Philippe Pouzoulet, secretar al afacerilor externe în cadrul Direcției Juridice a Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg, la sediul Ambasadei Franței,

pârâtă,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii de către Republica Franceză a obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE, prin prevederea ca întreprinderile de presă să nu beneficieze de anumite avantaje fiscale pentru publicațiile pe care le imprimă în alte state membre, nu și-a îndeplinit.

CURTEA,

compusă din domnii Mackenzie Stuart, președinte, O. Due, președinte de cameră, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann și Y. Galmot, judecători,

avocat general: domnul G. F. Mancini

grefier: domnul J. A. Pompe, grefier adjunct

*Limba de procedură: franceza.

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 12 martie 1985,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin cererea depusă la grefa Curții la 19 ianuarie 1984, Comisia Comunităților Europene a introdus, în temeiul articolului 169 din Tratatul CEE, o acțiune având ca obiect constatarea faptului că Republica Franceză, prin excluderea întreprinderilor de presă de la dreptul de a beneficia de anumite avantaje fiscale pentru publicațiile pe care le imprimă în alte state membre, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE.

2 Din acțiune rezultă că la articolul 39 bis din Code Général des Impôts (Codul general privind impozitele) din Franța se prevăd anumite avantaje fiscale în beneficiul întreprinderilor care operează fie un ziar, fie o revistă lunară sau bilunară destinată, în mare parte, informațiilor politice. Aceste avantaje constau în autorizația de a constitui, prin intermediul taxei pe profitul impozabil, provizioane scutite de impozit pentru achiziția de active necesare exploatării ziarului sau deducerea din profitul impozabil a cheltuielilor efectuate în același scop. Limitele acestor prelevări sau deduceri au făcut obiectul unor variații în funcție de exercițiile bugetare, precum și desemnarea activelor finanțabile prin aceste prelevări sau deduceri.

3 O schimbare în această privință a fost introdusă prin articolul 80 din Loi de finances (Legea finanțelor) nr. 80/30 din 18 ianuarie 1980 (JORF din 19 ianuarie 1980, p. 147), care modifică sistemul prevăzut la articolul 39 bis din Code Général des Impôts. În conformitate cu articolul 80 ultimul alineat din Loi de finances, „întreprinderile de presă nu beneficiază de dispozițiile de la articolul 39 bis pentru publicațiile pe care le imprimă în străinătate”.

4 Întrucât a considerat că această dispoziție este contrară articolului 30 din Tratatul CEE, Comisia a adresat, la 29 martie 1982, guvernului francez, în temeiul articolului 169 din tratat, o scrisoare, solicitându-i să își prezinte observațiile privind măsura în cauză. Întrucât nu a primit nici un răspuns la această comunicare, la data de 5 mai 1983 Comisia a trimis Republicii Franceze un aviz motivat.

5 Comisia consideră că dispoziția în cauză poate încuraja întreprinderile de presă franceze să încheie contracte cu imprimeriile franceze și să renunțe să mai încheie astfel de contracte cu imprimeriile stabilite în alte state membre, pentru a putea beneficia cât mai mult posibil de sistemul de avantaje fiscale descris mai sus. Prin urmare, sistemul prevăzut la articolul 39 bis din Code Général des Impôts trebuie considerat ca fiind o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative, interzisă de articolul 30 din Tratatul CEE. În acest context, Comisia face referire, de asemenea, la Directiva 70/50 din 22 decembrie 1969 (JO 1970, L 13, p. 29), care la articolul 2 alineatul (3) litera (k) califică drept măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative toate dispozițiile naționale care „împiedică achiziționarea de către persoane de drept privat numai a produselor importate sau încurajează numai achiziționarea produselor naționale sau impun această achiziționare sau îi acordă un regim preferențial”.

6 Comisia adaugă că dispoziția în cauză face parte dintr-un sistem de avantaje fiscale care ar putea să constituie un ajutor în sensul articolelor 92 - 94 din tratat. Cu toate acestea, consideră că, în ceea ce privește modalitățile unui ajutor care nu sunt necesare obiectului sau funcționării unui astfel de ajutor, dispozițiile din tratat menționate nu pot împiedica punerea în aplicare a articolului 30, după cum a hotărât Curtea în Hotărârea sa din 22 martie 1977 (Ianelli & Volpi, cauza 74/76, Rec. 1977, p. 557).

7 În cursul procedurii în fața Curții, Republica Franceză a susținut trei motive în apărarea sa.

8 În primul rând, susține că imprimarea nu poate fi considerată drept produs, ci constituie un serviciu, astfel încât dispoziția fiscală criticată de Comisie nu intră în domeniul de aplicare al articolului 30 din tratat și al Directivei 70/50. O astfel de activitate nu poate intra decât sub incidența dispozițiilor din tratat referitoare la libertatea de a presta servicii. În ceea ce privește aplicarea Directivei 70/50, guvernul francez adaugă că, întrucât se referă la achizițiile „persoanelor de drept privat”, articolul 2 alineatul (3) litera (k) nu poate fi aplicat întreprinderilor de presă, acestea neputând fi asimilate persoanelor de drept privat.

9 În al doilea rând, Republica Franceză contestă faptul că o publicație a fost imprimată în Franța și nu într-un alt stat membru poate influența în vreun fel alegerea eventualului cititor. Prin urmare, este inutilă încercarea Comisiei de a demonstra că măsura în litigiu trebuie încadrată între cele care „încurajează numai achiziționarea de produse naționale”, în sensul dispoziției menționate din Directiva 70/50.

10 În sfârșit, în cazul în care măsura în cauză este recunoscută ca făcând parte dintr-un sistem de ajutoare, guvernul francez explică că măsura fiscală în cauză nu poate fi separată sau disociată de sistemul de ajutoare acordate presei prevăzut în dispozițiile fiscale în cauză. O măsură care face parte integrantă dintr-un astfel de sistem nu poate fi considerată, conform jurisprudenței menționate de Comisie, ca un aspect accesoriu, care să poată fi contestat în temeiul articolului 30.

11 Aceste argumente în sprijinul apărării necesită următoarele observații.

12 În primul rând, nu pot fi considerate drept „servicii” activitățile de imprimare, în cazul în care prestațiile imprimeriei conduc în mod direct la fabricarea unui obiect material care face, ca atare, obiectul unei clasificări în Tariful Vamal Comun, la poziția 49.02, „Ziare și publicații periodice imprimate”. În orice caz, în conformitate cu articolul 60 din tratat, „sunt considerate servicii prestațiile furnizate în mod obișnuit în schimbul unei remunerații, în măsura în care nu sunt reglementate prin dispozițiile referitoare la libera circulație a mărfurilor”. Prin urmare, problema trebuie analizată numai în ceea ce privește articolul 30.

13 În ceea ce privește întrebarea dacă măsura prevăzută în legislația fiscală franceză poate fi eventual considerată ca parte integrantă dintr-un sistem de ajutoare, trebuie observat, în primul rând, că, după cum rezultă din răspunsurile date la o întrebare adresată de Curte, acest sistem nu a fost niciodată notificat ca atare Comisiei. În al doilea rând, este necesar să se observe că articolele 92 și 94 nu pot fi, în nici un caz, utilizate pentru a împiedica normele din

tratat referitoare la libera circulație a mărfurilor și, de altfel, nici normele referitoare la eliminarea discriminărilor fiscale, astfel cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții. În fapt, conform acestei jurisprudențe, dispozițiile referitoare la libera circulație a mărfurilor, cele referitoare la eliminarea discriminărilor fiscale și cele referitoare la ajutoare urmăresc un obiectiv comun, cel de a asigura libera circulație a mărfurilor între statele membre în condiții normale de concurență (a se vedea, pe lângă Hotărârea din 22 martie 1977, menționată de Comisie, Hotărârea din 13 martie 1979, Hansen, cauza 91/78, Rec. 1979, p. 935, Hotărârea din 26 iunie 1979, Pigs and Bacon Commission, cauza 177/78, Rec. 1979, p. 1261 și Hotărârea din 24 noiembrie 1982, Comisia/Irlanda, cauza 249/81, Rec. 1982, p. 4005). Faptul că o măsură națională poate fi eventual considerată drept ajutor în sensul articolului 92 nu reprezintă un motiv suficient pentru a fi exceptată de la interdicția prevăzută la articolul 30. Argumentul referitor la sistemul comunitar al ajutoarelor, pe care Guvernul Republicii Franceze nu l-a ridicat, de altfel, decât cu titlu de ipoteză, în urma observațiilor Comisiei, nu poate fi, prin urmare, reținut.

14 În ceea ce privește aplicabilitatea criteriilor Directivei 70/50, este necesar să se evidențieze, mai întâi, că referirea la „persoane de drept privat” de la articolul 2 alineatul (3) litera (k) vizează toți operatorii economici privați, astfel încât întreprinderile de presă nu pot fi excluse.

15 În ceea ce privește argumentul guvernului francez, referitor la această directivă, întemeiat pe faptul că originea publicațiilor vândute de întreprinderile de presă franceze nu poate avea nicio influență asupra alegerii eventualului cititor, este necesar să se evidențieze că acțiunea Comisiei nu vizează destinatarii finali ai produselor imprimate, ci opțiunile întreprinderilor de presă în ceea ce privește producerea publicațiilor lor. Nu poate fi contestat faptul că excluderea de la acordarea de avantaje fiscale, prevăzută la articolul 39 bis din Code Général des Impôts, încurajează întreprinderile să realizeze activitățile de imprimare mai degrabă în Franța decât într-un alt stat membru. În această privință, este necesar să se constate că articolul 2 alineatul (3) litera (k) din Directiva 70/50 permite să se considere, în mod pertinent, că procedul fiscal vizat de acțiune reprezintă o piedică pentru schimburile intracomunitare, întrucât oferă un regim preferențial publicațiilor imprimate pe teritoriul național.

16 Astfel, se pare că, prin faptul că încurajează întreprinderile de presă să realizeze imprimarea publicațiilor lor în Franța mai degrabă decât în alte state membre, dispoziția fiscală criticată de Comisie poate împiedica importurile de produse imprimate originare din aceste state și, prin urmare, trebuie să fie considerată măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative, interzisă prin articolul 30.

17 Prin urmare, este necesar să se recunoască că prin excluderea întreprinderilor de presă franceze de la dreptul de a beneficia de anumite avantaje fiscale pentru publicațiile pe care le imprimă în alte state membre, Republica Franceză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE.

Cu privire la cheltuielile de judecată

18 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Republica Franceză a căzut în pretenții, aceasta trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

dispune:

- 1) **Prin excluderea întreprinderilor de presă de la dreptul de a beneficia de anumite avantaje fiscale pentru publicațiile pe care le imprimă în alte state membre, Republica Franceză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE.**
- 2) **Obligă Republica Franceză la plata cheltuielilor de judecată.**

Mackenzie Stuart	Due	Pescatore	
Koopmans	Everling	Bahlmann	Galmot

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 7 mai 1985.

Grefier
P. Heim

Președinte
A. J. Mackenzie Stuart